

บทที่ 5

บทสรุปและเสนอแนะ

บทสรุป

จากประเด็นที่ทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ ทราบข้อค้นพบที่สำคัญตามกรอบวัตถุประสงค์ที่ ผู้ศึกษาได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 “เพื่อศึกษาว่ากลุ่มการเมืองที่มีอิทธิพลในท้องถิ่นมีกระบวนการ และขั้นตอนในการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองอย่างไร”

ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้ กระบวนการที่สำคัญของการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของกลุ่มสันติธรรมนั้นคือการพยายามรักษาฐานอำนาจของคนในเทศบาลเมืองนครปฐมได้เป็นระยะเวลาที่ยาวนานให้ได้มากที่สุด จนกระทั่งกลุ่มสันติธรรมได้กลายเป็นกลุ่มการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับเทศบาล เมืองนครปฐมอย่างแนบแน่น โดยที่กลุ่ม อาศัยคุณสมบัติส่วนตัวของหัวหน้ากลุ่มที่มีอิทธิพล บารมีในท้องถิ่น และมีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ เป็นที่ยอมรับของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม และกระบวนการในการสร้างฐานอำนาจยังคงมีลักษณะความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์

อย่างไรก็ตามกลไกในการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของกลุ่ม สันติธรรม โดยอำนาจและอิทธิพลของนายสุนทร แก้วพิจิตร หัวหน้ากลุ่มนับว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่เอื้อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของกลุ่ม สันติธรรม ได้รับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล โดยที่ได้รับความช่วยเหลือในการเลือกตั้งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ส่งผลให้กลุ่มการเมืองสามารถที่จะมีโอกาสแสวงหาอำนาจ อิทธิพล และผลประโยชน์จากการเมืองในท้องถิ่นได้ รวมถึงยังคงสามารถดำรงความต่อเนื่องในการรักษาฐานอำนาจนั้นไว้เหนือกลุ่มการเมืองอื่นมาตลอด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 “เพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของกลุ่มการเมืองในท้องถิ่น”

การศึกษาปัจจัยที่ผลักดันให้กลุ่มสันติธรรมสามารถสร้างฐานอำนาจทางการเมืองในเทศบาลเมืองนครปฐม ได้เป็นระยะเวลาอันยาวนานสามารถสรุปได้ถึงปัจจัยดังต่อไปนี้

1. การให้ผลประโยชน์และการอุปถัมภ์สมาชิกภายในกลุ่ม
2. การให้ผลประโยชน์และการอุปถัมภ์กับภายในกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น
  - 2.1 กลุ่มผู้รับเหมา
    - 2.1.1. กลุ่มผู้รับเหมาที่เป็นสมาชิกสภาเทศบาล
    - 2.1.2. กลุ่มผู้รับเหมาทั่วไป
  - 2.2 ข้าราชการส่วนท้องถิ่น
  - 2.3 นักการเมือง
  - 2.4 คณะกรรมการชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาล

3. การเป็นเจ้าของข้อมูลข่าวสารในท้องถิ่น

แต่ปัจจัยที่สำคัญของการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองคือ ความมีอิทธิพลที่ไม่ว่าจะเป็น การแสดงออกในบทบาทที่เป็นทั้งทางตรงและทางอ้อมของ นายสุนทร แก้วพิจิตรที่นับได้ว่าเป็นผู้ที่มีชื่อเสียง ในระดับชนชั้นนำของจังหวัดนครปฐม และมีบทบาทในการเมืองท้องถิ่นอย่างมาก โดยดำรงตำแหน่งเป็น นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองนครปฐม การที่นายสุนทร สามารถผูกขาดตำแหน่งในการเป็นนายกเทศมนตรีเป็นระยะเวลาอันยาวนานส่วนหนึ่งเพราะเขามีความสามารถที่จะผูกขาดธุรกิจได้หลายประเภทในช่วงที่เศรษฐกิจกำลังมีการขยายตัวประกอบกับการได้รับการสนับสนุนจากคนในท้องถิ่น และมีความสัมพันธ์กับข้าราชการในท้องถิ่น ตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากบรรดานักธุรกิจ และพรรคพวกโดยที่ส่วนหนึ่งมาจากที่กลุ่มให้ความช่วยเหลือทั้งในเรื่องส่วนตัวและส่วนรวมกับ ชาวบ้าน รวมทั้งชุมชน ต่าง ๆ ในเขตเทศบาลซึ่งก็นับว่าเป็นฐานคะแนนเสียงที่สำคัญ ต่อการเลือกตั้งในแต่และครั้ง และไม่ใช่ว่าเรื่องของการบิบบังคับ แต่จะเป็นเรื่องของผลประโยชน์ และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ รวมถึงการตอบแทนบุญคุณ และการแสดงน้ำใจต่อกัน โดยทางกลุ่มสันติ

ธรรม จะมีห้วคะแนนที่เป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่าง สมาชิก สภามณฑลและสมาชิกกลุ่มสันติธรรมกับ ประชาชน โดยออกมาเป็นลักษณะของผล ประโยชน์ ในหลายๆด้าน ในขณะที่สมาชิกกลุ่มสันติธรรมก็ต้องการคะแนนเสียงใน การสนับสนุนการเลือกตั้งเช่นกัน ดังนั้นฐานะคะแนนเสียงเช่น คณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาล หรือผู้ที่เคยได้รับความช่วยเหลือจากนายสุนทร แก้วพิจิตร จึงช่วย เหลือบรรดาสมาชิกกลุ่มสันติธรรมหาคะแนนเสียง โดยที่อาจจะหวัง ทรัพย์สิน เงิน ทอง หรือความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ จากสมาชิกเป็นการตอบแทน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 “เพื่อศึกษาบทบาทการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของ สมาชิกกลุ่มการเมืองใน ท้องถิ่น”

จะเห็นได้ว่า ตั้งแต่ปี 2518 เป็นต้นมาเทศบาลเมืองนครปฐมมีผู้บริหาร ซึ่ง หมายถึงตำแหน่งนายกเทศมนตรี จะผูกขาดโดยบุคคลคนเดียวมาโดยตลอด คือนาย สุนทร แก้วพิจิตร โดยเป็นนายกเทศมนตรี ถึง 5 สมัย รวมระยะเวลาการดำรง ตำแหน่ง 24 ปี ภายใต้การดำเนินงานของกลุ่มสันติธรรม ประกอบกับนายสุนทร ยัง ผลักดันให้กลุ่มสันติธรรม ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิก สภามณฑลเกือบจะทุกครั้ง และอาจจะเรียกได้ว่า “แทบจะไร้คู่แข่งทางการเมือง” อีกทั้งยังได้รับการตอบรับจากประชาชนค่อนข้างมาก

จากระยะเวลาที่ผ่านมา กลุ่มสันติธรรมค่อนข้างการแสดงบทบาททางการเมือง อย่างชัดเจน โดยพยายามที่จะหาคะแนนเสียงอยู่ตลอดเวลาและทำหน้าที่ คล้ายคลึงกับพรรคการเมืองแต่อย่างไรก็ตามกลุ่มสันติธรรมนั้น มีการรวมตัวกันโดยที่ อำนาจการสั่งการต่าง ๆ อยู่ที่บุคคลที่เป็นหัวหน้ากลุ่มเป็นสำคัญ บทบาทที่ผ่านมา กลุ่ม สันติธรรมสามารถสร้างความเจริญ เช่น สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และมีความ สำเร็จในบทบาทของการเป็นผู้สมัครเลือกตั้งสมาชิกสภามณฑลในแต่ละครั้งนั้น ถึง แม้ว่าการดำเนินการทางการเมืองเป็นไปอย่างกว้างขวาง มิใช่จำกัดอยู่แค่บทบาทใน การเลือกตั้งแต่ละครั้งเท่านั้น แต่สมาชิกแต่ละคนนั้นจะมีบทบาทในการพบปะ และดูแล ความเดือดร้อน และรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนอยู่ตลอดเวลา โดยการเข้าถึง ประชาชนทุกชุมชน ภายในเขตเทศบาล โดยแบ่งเขตรับผิดชอบให้สมาชิกสภามณฑล แต่ละคน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 “เพื่อศึกษาการก่อตัวของกลุ่มการเมืองในท้องถิ่น”

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มสันติธรรมนั้นเป็นกลุ่มการเมืองที่จัดตั้งขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์ในการลงรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนครปฐมซึ่งทั้งนี้ต้องการที่จะเข้าไปมีบทบาทในการบริหารงานในเทศบาลเมืองนครปฐมโดยนำความคิดในการพัฒนาท้องถิ่น โดยผ่านกระบวนการกำหนดนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและของกลุ่มตน ในขณะที่เดียวกันการรวมตัวของกลุ่มสันติธรรม จะอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวของสมาชิกกับหัวหน้ากลุ่มเป็นประเด็นสำคัญ ส่วนการที่จะทำให้กลุ่มมีความแน่นแฟ้นได้นานเท่าใดขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ระหว่างหัวหน้ากลุ่มกับสมาชิกกลุ่มภายใต้ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 “เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์ในการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของกลุ่มการเมืองในท้องถิ่น”

จากการศึกษาพบว่าเมื่อกลุ่มสันติธรรมมีอำนาจทางการเมืองที่เข้มแข็งมากขึ้น รวมถึงขณะที่ธุรกิจต่างๆของนายสุนทร หัวหน้ากลุ่มที่มีความซับซ้อนและมีการขยายตัวอย่างมากขึ้น ดังนั้นสิ่งตามมาคือ ความจำเป็นที่ต้องมีความสัมพันธ์ทางการเมือง และต้องการอำนาจทางการเมืองเพื่อปกป้องและช่วยส่งเสริมผลประโยชน์ ประกอบกับการมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นระหว่างข้าราชการประจำในเทศบาลหรือในระดับประเทศก็ตาม ส่งผลให้ มีพฤติกรรมการแบ่งสรรผลประโยชน์ ก็ย่อมเป็นสิ่งที่ทำได้ โดยการอุปถัมภ์ แบ่งปัน ส่วนแบ่งต่าง ๆ ให้สมาชิกกลุ่มสันติธรรมหรือ ผู้ที่มีอิทธิพล ตลอดจนผู้ที่ให้การสนับสนุน คอยช่วยเหลือนายสุนทร

วัตถุประสงค์ข้อที่ 6 “เพื่อศึกษาการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มการเมืองในท้องถิ่น”

กรณีในการแสวงหาผลประโยชน์ของกลุ่มสันติธรรมเช่นการรับงานในเทศบาลมาทำของบรรดาสมาชิก เป็นต้น โดยที่รับการประมูลงานต่าง ๆ ในเทศบาลเมืองนครปฐมการทำโครงการแต่ละครั้งจะมีการ “ฮั้ว” กันเกือบทุกโครงการไม่ว่าจะเป็นฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายข้าราชการประจำ โดยความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับเหมาและ

สมาชิกสภาเทศบาลนั้นมักกับสมาชิกบางคนเท่านั้น ซึ่งก็ได้แก่พวกที่มีอาชีพรับเหมาก่อสร้าง ส่วนสมาชิกที่เหลือนั้นไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้อง และไม่มีผลประโยชน์อะไรด้วย และอีกลักษณะหนึ่งคือ บริษัทที่รับเหมาก่อสร้างนั้น มีความสัมพันธ์กับข้าราชการในเทศบาลซึ่งส่วนนี้จะมีมากกว่าในส่วนที่สัมพันธ์กับสมาชิกสภาเทศบาล และข้าราชการพวกนี้จะได้รับผลประโยชน์ไปอย่างเต็มที่ ดังนั้นในส่วนนี้ ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างงานก็อาจจะไม่ได้ประโยชน์จากตรงนี้เพราะโดยมากแล้วหัวหน้ากลุ่มจะเป็นผู้จัดการทุกอย่าง อย่างเช่นหัวหน้ายกเทศมนตรีเองก็ใช้ตำแหน่งตรงนี้ ที่จะพาธุรกิจให้พัฒนาควบคู่กันไป

ถ้าพิจารณากลุ่มสันติธรรม นับได้ว่าเป็นกลุ่มการเมืองในท้องถิ่นที่มีลักษณะเปรียบเสมือนกับพรรคการเมืองในระดับชาติ แต่ถ้ามองกลุ่มสันติธรรมในกรณีการรวบรวมความต้องการของท้องถิ่น และเป็นตัวแทนสำคัญที่ประสานประโยชน์ระหว่างราชการกับประชาชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พบว่ากลุ่มการเมืองท้องถิ่นกับการเมืองท้องถิ่น ระบบอุปถัมภ์ยังคงมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้งและแนบแน่น ประกอบกับความสัมพันธ์ของการเมืองกับผลประโยชน์ยังคงเป็นสิ่งที่เกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด

ดังนั้นประเด็นหลักของกลุ่มการเมืองจึงมุ่งประเด็นไปที่การแสวงหาหรือการรักษาประโยชน์ที่ได้ตอบแทนจากการเมืองหรือบุคคลบางคน หรือบางกลุ่มเท่านั้น กรณีของการรวบรวมความต้องการของประชาชน หรือประสานประโยชน์ของประชาชนกับราชการจึงกลายเป็นประเด็นรอง ๆ ลงมาเท่านั้น โดยที่กลุ่มการเมืองยังคงอาศัยประเด็นนี้อยู่เพื่อการสร้างฐานอำนาจ ต่อประชาชนที่สำคัญ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มสันติธรรม และสมาชิกกลุ่มสันติธรรมซึ่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลทุกครั้ง ซึ่งหมายถึง กลุ่ม สันติธรรม ครองอำนาจรัฐมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนานถึงยี่สิบกว่าปี (2517 - ปัจจุบัน) ส่งผลให้สามารถสร้างประโยชน์ต่าง ๆ ด้วยอำนาจรัฐที่มีอยู่ โดยที่ผลประโยชน์ตอบแทนที่กลุ่มได้รับนั้นจะออกมาในรูปของอำนาจในการแบ่งโครงการหรือสัมปทาน ทางด้านโครงสร้างพื้นฐานของการพัฒนา และนอกจากนี้กลุ่มสันติธรรมยังสามารถมีอิทธิพลเหนือประชาชนในท้องถิ่นอีกด้วย ดังนั้นความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์ ก็ยังแสดงควบคู่กัน ไปด้วยกับการสร้างผลงานในท้องถิ่นด้วย และ

ก็ยังคงรักษาผลประโยชน์ของตนควบคู่กันไป จึงไม่ยากที่จะหาประโยชน์ และสร้างผลประโยชน์ให้กับท้องถิ่นได้ในขณะเดียวกันเพราะผลตอบแทนที่ได้รับนั้นคือศักยภาพในการสร้างฐานอำนาจไม่ว่าวิธีการที่จะสร้างฐานอำนาจจะชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่ก็ตาม

โดยสรุปกลุ่ม สันติธรรมได้สร้างฐานอำนาจดังลักษณะต่อไปนี้คือ

1. จากการศึกษาพบว่า กลุ่มสันติธรรมสร้างฐานอำนาจโดยหัวหน้ากลุ่มที่เป็นที่ยอมรับ และมีฐานะทาง เศรษฐกิจ รวมถึงอิทธิพลในตัวเองจากการที่ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองนครปฐมมาตลอดยี่สิบกว่าปีที่ผ่านมา ย่อมสร้างความเกรงใจให้กับข้าราชการและประชาชนในเขตเทศบาลซึ่งเอื้อต่อการที่บุคคลเหล่านี้จะสนับสนุนและช่วยเหลือการเลือกตั้งตลอดจนสนับสนุนกลุ่มสันติธรรมเป็นอย่างดี และเมื่อกลุ่มเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองแล้ว ก็ได้ส่งผลให้เกิดกรณีการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อสร้างผลประโยชน์ให้กับตนเอง รวมถึงให้ส่วน ได้ส่วนเสีย ความดีความชอบกับบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ ทำให้บุคคลส่วนมากยังคงสนับสนุนการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลโดยเลือกกลุ่มสันติธรรม ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นการสนับสนุนด้านฐานอำนาจในท้องถิ่นนั่นเอง

2. มีการรักษาผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าการทำหน้าที่ในพรรคการเมืองในท้องถิ่น โดยที่กลุ่มสันติธรรม ซึ่งเป็นกลุ่มการเมืองในท้องถิ่นเมื่อมีโอกาสได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลโดยได้รับการเลือกตั้งแบบยกทีม หรือในบางครั้งอาจจะไม่ได้ยกทีมแต่ก็มี สมาชิกสภาเทศบาลที่เป็นสมาชิกของกลุ่มที่มีที่นั่งมากที่สุดกว่ากลุ่มการเมืองอื่น ดังนั้นจึงได้สิทธิที่จะเป็นแกนนำในการปกครองและการบริหารงานในเทศบาลตามประเพณี และหัวหน้ากลุ่มก็จะดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี โดยที่กลุ่มสันติธรรมจะมีการรวมตัวกันโดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นประการสำคัญ และข้อสังเกตที่ตามคือ การรวมตัวของกลุ่ม สันติธรรม มิใช่เพื่ออุดมการณ์ทางการเมืองที่เหมือนกันของสมาชิก แต่เป็นการรวมตัวกันเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองมากกว่า ขณะที่ผู้ที่เป็นนักการเมืองในนามของกลุ่มก็ยังอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา และสั่งการต่าง ๆ จากหัวหน้ากลุ่มเกือบจะทุกเรื่อง

ขณะที่ภาพอีกด้านหนึ่งกลุ่มสันติธรรมก็จะพยายามสร้างภาพกับประชาชนให้ศรัทธาเพื่อจะได้มีโอกาสเป็นสมาชิกเทศบาลอีกในการเลือกตั้งครั้งต่อไป อีกทั้งการเป็นนายกเทศมนตรีของหัวหน้ากลุ่มหรือการบริหารงานของกลุ่มก็ตามยังสามารถที่จะสร้างประโยชน์ให้กับตนเองและท้องถิ่นในทางอ้อมเช่นกัน เพราะถ้ามองในแง่ที่นายกเทศมนตรีซึ่งนับว่าเป็นตำแหน่งที่สูงสุดทางการเมืองในการบริหารงานในเทศบาล การอยู่ตำแหน่งนี้ย่อมสามารถที่จะใช้ตำแหน่งทางการเมืองของตนเป็นเครื่องมือสร้างให้เกิดผลประโยชน์ทางการเมือง แก่ตนและผู้สนับสนุนตนได้

ในการศึกษาพบว่า กลุ่มสันติธรรม สามารถได้รับการเลือกตั้งติดต่อกันหลายสมัย ซึ่งแสดงถึงฐานอำนาจและความมั่นคงของฐานคะแนนเสียงจากประชาชนที่สนับสนุนการเลือกตั้งเป็นภาพสะท้อนความเข้มแข็งของฐานคะแนนเสียงและฐานอำนาจของนายสุนทร

เมื่อพิจารณาการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของกลุ่มสันติธรรม โดยอาศัยการเมืองท้องถิ่นเป็นตัวอย่างให้เห็น ได้ชัดถึงกลุ่มการเมืองที่สร้างฐานอำนาจได้ในการเมืองท้องถิ่นและยังคงแสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องและความการแผ่ขยายฐานอำนาจออกไปโดยอาศัยความสัมพันธ์ระบบอุปถัมภ์และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์เป็นหลัก

ฐานอำนาจที่เริ่มจากการเป็นนายกเทศมนตรีและฐานะทาง เศรษฐกิจ ได้เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้นายสุนทรมีอำนาจทางการเมืองโดยที่ในระยะแรกนั้นอาจจะมิอำนาจในวงจำกัด แต่อย่างไรก็ตามเมื่อระยะเวลาผ่านไป เพื่อใช้อำนาจทางการเมืองดังกล่าวที่สามารถสร้างอำนาจและผลประโยชน์กับตนเองและท้องถิ่นได้และเพิ่มฐานอำนาจของตนให้เข้มแข็งและกว้างขึ้นอาจ โดยที่มีความสัมพันธ์กันกับนักการเมืองในระดับชาติเช่นกันเพื่อนำเอางบประมาณ หรือโครงการต่าง ๆ มาสร้างให้กับท้องถิ่น รวมถึงอุปถัมภ์สมาชิกของกลุ่มคนที่มีอาชีพรับเหมาให้ได้โครงการพัฒนาต่างๆ ในเทศบาลไปทำรวมถึงการให้ผลประโยชน์ต่างๆ ในส่วนของข้าราชการในเทศบาลและการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับบรรดาผู้รับเหมาของเทศบาลอีกด้วย

จนกระทั่งในการเลือกตั้งครั้งต่อไปกลุ่มก็จะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งทุกครั้ง จนกระทั่งสามารถนำบุคคลต่าง ๆ เช่น ญาติ พี่น้อง เพื่อนฝูง เพื่อนร่วมงาน ซึ่ง

การที่นำเอาบุคคลอื่น ชะการเลือกตั้งตามมาด้วยยอมทำให้บุคคลนั้นมีอำนาจในการ
ต่อรองมากขึ้น และสามารถที่จะให้ผลประโยชน์กับบุคคลเหล่านี้ได้เช่นกัน

ดังนั้นสรุปได้ว่า การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของกลุ่มสันติธรรมมี
ลักษณะที่ กลุ่มยอมได้ประโยชน์จากการบริหารงานในเทศบาล และการบริหารงานนี้
ยังคงเป็นแหล่งทรัพยากรทางการเมืองที่สำคัญของกลุ่มที่ต้องแสวงหาและครอบ
ครอง เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ อำนาจ และอิทธิพล และทำให้กลุ่มสามารถใช้
อำนาจทางการเมืองเป็นฐานอำนาจที่สำคัญ รวมถึงจัดสรรผลประโยชน์ต่างๆ ให้กับ
บุคคลและ เป็นการทำหน้าที่เพื่อรักษาฐานอำนาจของกลุ่มอย่างหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิจัยพบว่า กลุ่มการเมืองท้องถิ่นมีลักษณะการรวมตัวกันโดยที่
อาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างหัวหน้ากลุ่มกับสมาชิกของกลุ่มเป็นหลัก เช่น เป็น
ญาติพี่น้อง เป็นเพื่อน หรือเป็นคนที่เคยร่วมงานกันมาก่อน เป็นต้น ดังนั้นควรจะมี
การส่งเสริมให้กลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในท้องถิ่น ส่งตัวแทนเข้ามา
เป็นสมาชิกของกลุ่มการเมืองให้มากขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการกำหนด
นโยบายการบริหารงานของท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มอิทธิพล
และกลุ่มผลประโยชน์ของตน นอกจากนี้ยังควรมีการจัดองค์กรภายในกลุ่มการเมือง
ในท้องถิ่น ที่มีความชัดเจน มีการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ มีสายการบังคับบัญชาที่ชัด
เจน ตลอดจนมีการจัดองค์กรให้เป็นระบบ เพื่อสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมือง
ได้อย่างต่อเนื่อง

2. สมาชิกในกลุ่มการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง
เมืองน้อยมาก โดยผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดคือหัวหน้ากลุ่ม ทำให้เกิดการยึดติดกับตัว
บุคคล นอกจากนั้นยังทำให้การปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่สามารถสร้างผู้นำทางการเมือง
เมืองที่ดี ที่จะก้าวไปสู่การเป็นผู้นำทางการเมืองในระดับชาติได้ จึงควรจัดให้มีการ
อบรมสัมมนา ให้ความรู้และเพิ่มบทบาททางการเมือง แก่สมาชิกในกลุ่มการเมือง
ท้องถิ่นให้มากขึ้น ซึ่งจะทำให้กลุ่มการเมืองมีความมั่นคงและจะพัฒนาไปสู่การเป็น
พรรคการเมืองในระดับชาติต่อไปได้

3. การเลือกตั้ง ระดับท้องถิ่นพบว่ามี การทุจริตการเลือกตั้งและมีการใช้เงินซื้อเสียงกันอย่างมาก ทั้งนี้เพราะว่านายกเทศมนตรี ซึ่งเป็นผู้อำนวยการเลือกตั้งสามารถใช้อำนาจตามกฎหมายเอาเปรียบกลุ่มการเมืองที่เป็นฝ่ายตรงข้าม ทั้งนี้เพราะทุกขั้นตอนของกระบวนการเลือกตั้งนับตั้งแต่บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการนับคะแนน ล้วนแต่เป็นข้าราชการของเทศบาลทั้งสิ้น ทำให้นายกเทศมนตรีสามารถให้คุณ ให้โทษแก่ข้าราชการซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาได้ เพื่อป้องกันการทุจริตจึงควรแก้ไขกฎหมายโดยกำหนดให้ในทุกๆ ขั้นตอนของการเลือกตั้งใช้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

4. ในการเมืองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล มีการใช้โครงการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ผู้ที่สนับสนุนกลุ่มการเมืองกล่าวคือ มีการอาศัยช่องว่างของกฎหมาย แบ่งโครงการต่างๆ ให้แก่ผู้รับเหมา โดยที่การประมูลงานต่าง ๆ ถูกจัดขึ้นก็เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนดเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงพบว่า ผู้รับเหมาจะต้องให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ กับกลุ่มการเมืองและข้าราชการในเทศบาลเพื่อให้ตนเองได้รับเหมางานในเทศบาล ซึ่งความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ นั้นอาจได้แก่ เงิน เครื่องใช้สำนักงาน เครื่องอำนวยความสะดวกเป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าผู้รับเหมาส่วนหนึ่งยังเป็นสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งอาจจะรับเหมาโดยตรง หรือให้บริษัทในเครือญาติเข้ามารับเหมาเอง ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานด้วย ดังนั้นจึงควรกำหนดให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบการทุจริต เช่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (ส.ต.ง.) หรือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เข้ามาดำเนินการตรวจสอบอย่างจริงจังเพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

นอกจากนั้นยังควรส่งเสริมให้องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) เข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบคุณภาพของโครงการพัฒนาต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เนื่องจากบางครั้งการตรวจรับงานหรือการตรวจสอบคุณภาพของโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมักจะใช้ข้าราชการประจำเข้ามาตรวจสอบซึ่งข้าราชการเหล่านี้ก็มักจะได้รับผลประโยชน์จากผู้รับเหมาเพื่อให้อุปการะความผิดที่เกิดขึ้น

5. สื่อมวลชนในท้องถิ่นซึ่งถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองในท้องถิ่น มักจะถูกผูกขาดหรือถือกรรมสิทธิ์โดยนักการเมืองในท้องถิ่น จึงทำให้การนำเสนอข่าวสารในท้องถิ่นเกิดความไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะในช่วงหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเนื้อหาของสื่อมักจะโน้มเอียงไปในทางสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับเจ้าของและโจมตีฝ่ายตรงข้าม คำนึงถึงผลประโยชน์ของเจ้าของมากกว่าผลประโยชน์ของสาธารณชน ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้สื่อมวลชนจากส่วนกลางขยายสาขาเพื่อนำเสนอข่าวสารในท้องถิ่นนั้นๆ โดยเฉพาะนอกเหนือจากนำเสนอข่าวสารจากส่วนกลางตามปกติเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสได้รับรู้ข่าวสารจากหลายๆ ช่องทางและยังเป็นการเสริมสร้างวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น รวมถึงการทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของตัวแทนประชาชนในท้องถิ่น

6. การวิจัยเรื่องการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของกลุ่มการเมืองในเมืองท้องถิ่นพบว่าในท้องถิ่นมีการผูกขาดอำนาจทางการเมืองโดยกลุ่มการเมือง เพียงกลุ่มเดียวเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน และผิดกฎหมาย มีการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองทั้งที่ชอบด้วยกฎหมายและผิดกฎหมาย มีการเจรจาและต่อรอง ผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มการเมืองด้วยกัน ทำให้เกิดการหลีกเลี่ยงกันและกัน ซึ่งส่งผลให้ในการเลือกตั้งบางครั้งไม่มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพราะมีกลุ่มการเมืองที่สมัครเพียงกลุ่มเดียว ทำให้ประชาชนไม่มีทางเลือกและไม่ได้ใช้อำนาจตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้พรรคการเมืองขยายสาขาของพรรคให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ และส่งตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ทำให้กลุ่มการเมืองที่เกิดขึ้นกลายเป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมือง มีกฎหมายรองรับ มีการบริหารงาน และมีการจัดองค์กรที่เป็นระบบ เกิดการแข่งขันระหว่างพรรคการเมืองต่างๆ ทำให้ประชาชนได้ใช้อำนาจตามระบอบประชาธิปไตย และมีการตรวจสอบการทำงานกัน ในสภาท้องถิ่นอย่างแท้จริง